

VASTUVÕETUD TEKSTID

P9_TA(2021)0206

2019. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmine: ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisettevõtte

1. Euroopa Parlamendi 28. aprilli 2021. aasta otsus ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisettevõtte 2019. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta (2020/2182(DEC))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisettevõtte 2019. aasta lõplikku raamatupidamisaruannet,
- võttes arvesse kontrollikoja aastaaruannet ELi ühisettevõtete eelarveaasta 2019 kohta koos ühisettevõtete vastustega¹,
- võttes arvesse vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 287 tehtud kontrollikoja kinnitavat avaldust² 2019. aasta raamatupidamise aastaaruande usaldusvääruse ja selle aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta,
- võttes arvesse nõukogu 1. märtsi 2021. aasta soovitusel ühisettevõtte tegevusele heakskiidu andmise kohta 2019. aasta eelarve täitmisel (05795/2021 – C9-0029/2021),
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 319,
- võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklit 106a,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL, Euratom) 2018/1046 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012³, eriti selle artiklit 70,
- võttes arvesse nõukogu 27. märtsi 2007. aasta otsust nr 2007/198/Euratom, millega luuakse ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisettevõtte ning

¹ ELT C 380, 11.11.2020, lk 6.

² ELT C 380, 11.11.2020, lk 6.

³ ELT L 193, 30.7.2018, lk 1.

antakse sellele eelised¹, eriti selle artikli 5 lõiget 3,

- võttes arvesse komisjoni 30. septembri 2013. aasta delegeeritud määruse (EL) nr 1271/2013 (raamfinantsmääruse kohta asutustele, millele viidatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 966/2012 artiklis 208)² artikleid 32 ja 47,
 - võttes arvesse komisjoni 18. detsembri 2018. aasta delegeeritud määrust (EL) 2019/715 raamfinantsmääruse kohta asutustele, mis on asutatud Euroopa Liidu toimimise lepingu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu alusel ning millele osutatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artiklis 70³,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 100 ja V lisa,
 - võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A9-0110/2021),
1. annab heakskiidu ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühissettevõtte direktori tegevusele ühissettevõtte 2019. aasta eelarve täitmisel;
 2. esitab oma tähelepanekud alltoodud resolutsioonis;
 3. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus ja resolutsioon, mis on selle lahutamatu osa, ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühissettevõtte direktorile, nõukogule, komisjonile ja kontrollikojale ning korraldada nende avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas* (L-seerias).

¹ ELT L 90, 30.3.2007, lk 58.

² ELT L 328, 7.12.2013, lk 42.

³ ELT L 122, 10.5.2019, lk 1.

2. Euroopa Parlamendi 28. aprilli 2021. aasta otsus ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisettevõtte 2019. aasta raamatupidamiskontode sulgemise kohta (2020/2182(DEC))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisettevõtte 2019. aasta lõplikku raamatupidamisaruannet,
- võttes arvesse kontrollikoja aastaaruannet ELi ühisettevõtete eelarveaasta 2019 kohta koos ühisettevõtete vastustega¹,
- võttes arvesse vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 287 tehtud kontrollikoja kinnitavat avaldust² 2019. aasta raamatupidamise aastaaruande usaldusväarsuse ja selle aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta,
- võttes arvesse nõukogu 1. märtsi 2021. aasta soovitus ühisettevõtte tegevusele heakskiidu andmise kohta 2019. aasta eelarve täitmisel (05795/2021 – C9-0029/2021),
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 319,
- võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu artiklit 106a,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrust (EL, Euratom) 2018/1046 (mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012)³, eriti selle artiklit 70,
- võttes arvesse nõukogu 27. märtsi 2007. aasta otsust nr 2007/198/Euratom, millega luuakse ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisettevõtte ning antakse sellele eelised⁴, eriti selle artikli 5 lõiget 3,
- võttes arvesse komisjoni 30. septembri 2013. aasta delegeeritud määruse (EL) nr 1271/2013 (raamfinantsmääruse kohta asutustele, millele viidatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 966/2012 artiklis 208)⁵ artikleid 32 ja 47,
- võttes arvesse komisjoni 18. detsembri 2018. aasta delegeeritud määrust (EL) 2019/715 raamfinantsmääruse kohta asutustele, mis on asutatud Euroopa Liidu toimimise lepingu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu alusel ning millele osutatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artiklis 70⁶,

¹ ELT C 380, 11.11.2020, lk 6.

² ELT C 380, 11.11.2020, lk 6.

³ ELT L 193, 30.7.2018, lk 1.

⁴ ELT L 90, 30.3.2007, lk 58.

⁵ ELT L 328, 7.12.2013, lk 42.

⁶ ELT L 122, 10.5.2019, lk 1.

- võttes arvesse kodukorra artiklit 100 ja V lisa,
 - võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A9-0110/2021),
1. annab heakskiidu ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisevõtte 2019. aasta raamatupidamiskontode sulgemisele;
 2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev otsus ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisevõtte direktorile, nõukogule, komisjonile ja kontrollikojaile ning korraldada selle avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas* (L-seerias).

3. Euroopa Parlamendi 29. aprilli 2021. aasta resolutsioon tähelepanekutega, mis on ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisettevõtte 2019. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitleva otsuse lahutamatu osa (2020/2182(DEC))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma otsust ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisettevõtte 2019. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 100 ja V lisa,
 - võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A9-0110/2021),
- A. arvestades, et ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühisettevõtte (edaspidi „ühisettevõtte“) loodi 2007. aasta märtsis otsusega 2007/198/Euratom¹ 35 aasta pikkuseks perioodiks;
- B. arvestades, et ühisettevõtte liikmed on Euratom, mida esindab komisjon, Euratomi liikmesriigid ja kolmandad riigid, kes on sõlminud Euratomiga koostöölepingu juhitava termotuumasünteesi alal;
- C. arvestades, et ühisettevõtte eesmärk on anda liidu panus ITERi rahvusvahelisse termotuumaenergeetika projekti, rakendada Euratomi ja Jaapani vahelist laiema lähenemisviisi lepingut ning valmistada ette termotuumasünteesi näidisreaktori ehitamine;
- D. arvestades, et ühisettevõtte alustas iseseisvat tööd 2008. aasta märtsis;

Üldine teave

1. võtab teadmiseks, et kontrollikoja aruandes ühisettevõtte 2019. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta (edaspidi „kontrollikoja aruanne“) leitakse, et raamatupidamise aastaaruanne annab kõigis olulistes aspektides tõepärase pildi ühisettevõtte finantsolukorrast 31. detsembri 2019. aasta seisuga ning finantstulemustest, rahavoogudest ja netovara muutustest sel kuupäeval lõppenud aastal vastavalt ühisettevõtte finantseeskirjadele ja komisjoni paarvepidaja poolt vastu võetud raamatupidamiseeskirjadele; võtab ka teadmiseks, et ühisettevõtte 2019. aasta raamatupidamise aastaaruande aluseks olevad tehingud on kõigis olulistes aspektides seaduslikud ja korrektsed;
2. võtab kontrollikoja aruande põhjal teadmiseks tähelepanu juhtimise ITERi uuele projektikirjeldusele, mille ITERi nõukogu kiitis heaks 2016. aasta novembris; märgib, et prognoosi kohaselt jõutakse „esimese plasma“ saavutamise ja tegevusetapi alguseni 2025. aastal ning ehitusetapp viiakse lõpule 2035. aastal; märgib, et 2010. aasta projektikirjelduses prognoositi ehitusetapi lõpetamist 2020. aastal ja uues projektikirjelduses peetakse seda kõige varasemaks tehniliselt võimalikuks ajaks; märgib ühisettevõtte poolt nõukogule ja parlamendile esitatud eduaruande põhjal, et ITERi edukus on „esimese plasma“ etapi liikumise osas 67,3 % ja ITERi ehitusetapi

¹ ELT L 90, 30.3.2007, lk 58.

osas 53,3 %;

3. märgib murega, et ühissetevõtte arvutas ümber oma panuse projekti ehitusetappi ja sai tulemuseks 12 000 000 000 eurot, kuigi nõukogus 2010. aastal heaks kiidetud summa oli 6 600 000 000 eurot (2008. aasta hindades); märgib, et see summa ei sisalda ettenägematud kulusid, ehkki komisjoni hinnangul oleks ajakava jaoks asjakohane kokku leppida 24-kuuline ning eelarve jaoks 10–20 % suurune puhver; palub ühissetevõttel anda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile aru kõigist selles valdkonnas toimuvatest muutustest;
4. märgib, et 2018. aasta aprillis kiitis komisjon nõukogu volitusel Euratomi nimel heaks ITERi uue projektikirjelduse ja kinnitas veel kord võetud kohustust teha vahendid kättesaadavaks järgmise mitmeaastase finantsraamistiku raames; märgib, et praegune projektikirjeldus kehtib aastani 2035 ja seda ajakohastatakse 2021. aasta novembris;
5. võtab teadmiseks, et mõned ITERi organisatsiooni liikmed ei ole veel oma rahalist panust ära maksnud; märgib, et ITERi organisatsioon pidi 2018. aastal panustena saama 119 363 000 eurot ja 2019. aastal 166 240 000 eurot; palub ühissetevõttel anda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile aru selles valdkonnas toimuvatest muutustest ja esitada konkreetne tegevuskava;
6. märgib, et 29. detsembril 2020 kirjutati alla Ühendkuningriigi ja Euratomi vahelisele tuumakoostöölepingule, mille kohaselt osaleb Ühendkuningriik ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühissetevõtte tegevuses selle liikmena vastavalt ühissetevõtet käsitlevale nõukogu otsusele ja selle põhikirjale; märgib, et Ühendkuningriik saab assotsieerunud liikmena Euratomile taas juurdepääsu ning jätkab ühissetevõttesse panustamist;
7. on teadlik asjaolust, et lisaks ehitusetapile peab ühissetevõtte ITERi lepingu¹ kohaselt pärast 2035. aastat panustama ka ITERi kasutusetappi ning sellele järgnevasse deaktiveerimise ja dekomisjoneerimise etappidesse; võtab teadmiseks, et panus deaktiveerimise ja dekomisjoneerimise etappidesse on hinnanguliselt vastavalt 95 540 000 eurot ja 180 200 000 eurot (2001. aasta hindades);
8. märgib murega, et ITERi projekti elluviimisega kaasneb jätkuvalt kulude suurenemise ja viivituste oht; märgib, et vaatamata mõningatele viivitustele suutis ühissetevõtte kuni 2020. aasta märtsini ja aprillini pidada kinni erinevatest komponentide tarnekuupäevadest vastavalt „esimese plasma“ ajakavale (2025. aasta lõpp), kuid COVID-19 pandeemia tõi kaasa lisariskid, mida praegu analüüsitakse ja mis võivad muuta „esimese plasma“ ajakavast kinnipidamise küsitavaks; palub ühissetevõttel anda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile aru 2021. aasta novembris toimuva projektikirjelduse ajakohastamise tulemustest; soovib ITERi organisatsioonil arvestada ajakavade igasuguse muutmise korral nendele juurde ka mõistlik varu, et vältida projekti prognoositud kulude pidevat ülespoole korrigeerimist ja viivitusi vahe-eesmärkide eeldataval saavutamisel ning tagada ajakava võimalikult suur usaldusväärsus, võttes samal ajal arvesse ülemaailmset tervisekriisi; soovib, et komisjon arvestaks ajakavades varuks kuni 24 kuud ning eelarves 10–20 % kavandatud summadest;

¹ ELT L 358, 16.12.2006, lk 62.

Eelarve haldamine ja finantsjuhtimine

9. märgib, et ühissetevõtte 2019. aastal kasutada olnud lõplik eelarve sisaldas 729 708 445 euro ulatuses kulukohustuste assigneeringuid ja 761 187 699 eurot maksete assigneeringuid; märgib, et kulukohustuste ja maksete assigneeringute kasutusmäärad olid vastavalt 99,8 % ja 97,1 % (2018. aastal 98,4 % ja 96,1 %);
10. võtab kontrollikoja aruande põhjal teadmiseks, et 2019. aastal suurenes peatüki 3.4 (Muud tegevuskulud) eelarve 2018. aastaga võrreldes 85 % ehk 7 372 404 euronit ning seda eelarverubriiki kasutatakse erinevate kulukategooriate jaoks; võtab kontrollikoja aruande põhjal teadmiseks, et eelarve läbipaistvuse ja sihtotstarbelisuse põhimõtete järgimise tagamiseks tuleks iga kulukategooria jaoks luua eraldi eelarvepeatükk; palub ühissetevõttel oma eelarveread ja eelarvearuandluse meetodid läbi vaadata ja anda eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile selle kohta aru;
11. märgib, et kõik kulukohustuste assigneeringud (729 708 445 eurot) kasutati ära otseste individuaalsete kulukohustuste kaudu (2018. aastal 98,4 %, ehk 1,6 % võrra vähem);
12. märgib, et 2019. aasta eelarve ülejääk oli 824 174 eurot (2018. aastal 1 316 734 eurot);
13. võtab kontrollikoja aruande põhjal suure murega teadmiseks, et ühe suuri summasid hõlmanud menetluse puhul olid ühissetevõtte esialgsed avaldatud ajakavad ja tähtajad 2019. aastal ebarealistlikud, sest neis ei võetud täielikult arvesse protsessi enda (nimelt kohapealsete külastuste) või lepingu keerukust; võtab ühissetevõtte vastuse põhjal teadmiseks, et hanke kavandatud ajakava oli tõesti keerukas, kuid vastas regulatiivsetele nõuetele, samuti tegi ühissetevõtte kõik võimaliku, et tagada aus ja läbipaistev konkurents; võtab kontrollikoja aruande põhjal ka teadmiseks, et hindamisprotsessis võis ühel juhul valikukriteeriumide raames nõutud konkreetse sertifikaadiga samaväärsuse tõendamise koormus heidutada võimalikke töövõtjaid pakkumust esitamast, isegi kui neil oli samaväärne sertifikaat olemas; võtab teadmiseks ühissetevõtte vastuse, et sertifitseerimise nõue tulenes Prantsusmaa õiguse kohasest ITERi rajatise reguleerivast tuumaküsimuste õigusraamistikust, et samaväärsete sertifikaatide kasutamise lubamisega leevendati konkurentsile avalduvat mõju ning et ühissetevõtte ei saanud eelnevalt hinnata potentsiaalselt samaväärseid sertifikaate; palub ühissetevõttel oma hankemenetlust hoolikalt ja realistlikult kavandada ja alustada, et vältida võimaliku arvelduskrediidi põhjustamist või viivitusi ning vahendite kaotamist; palub, et ühissetevõtte parandaks oma hangete kavandamise protsessi, avaldades algusest peale realistlikud ajakavad, ning hindamis- ja läbirääkimisprotsessi, määrates hankedokumentides selgelt kindlaks läbirääkimiste ulatuse;
14. märgib, et ühissetevõtte on rakendanud läbipaistvuse suurendamise eesmärgil finants- ja kontrollisüsteemi tõhustamiseks parandusmeetmeid ning kontrollikoda hindas uut süsteemi oma 2019. aasta auditiprotsessis, millega kinnitati, et uus IT-vahend annab nüüd kindluse ülesannete haldamiseks ja eraldab lähetuste kulud erinevatesse eelarvepeatükkidesse; võtab lisaks teadmiseks ühissetevõtte vastuse, et ühissetevõtte loob eraldi eelarverea, millel on kajastatud sisseostetud välisressursside kulud, kuid mitte muud peatüki 3.4 (Muud tegevuskulud) alla kuuluvad haldusalast laadi tegevuskulud, arvestades, et see summa on tegevuskulude mahuga võrreldes väga väike;

Tulemused

15. võtab iga-aastase hindamise põhjal teadmiseks, et hindajate rühma meelest ei ole tuumaohutuskultuur ühisetevõttes rahuldav; märgib ja peab kiiduväärseks, et 2019. aastal esitas ühisetevõtte uue tegevuskava (vastuseks uuele siseauditi üksuse auditiaruandele tuumaohutuse ohjamise kohta) ning et neutraalkiire lepingute audit loetakse nüüd täielikult elluviiduks;
16. võtab kontrollikoja aruande põhjal teadmiseks, et 2019. aastal nimetas ühisetevõtte juhatus oma aruandlussüsteemi läbivaatamiseks ametisse ajutise töörühma ning ajutine töörühm tegi ettepaneku võtta kasutusele uus saavutatud väärtuse analüüsimise süsteem, mille juhatus 2019. aasta aprillis heaks kiitis; märgib siiski murega, et kavandatud saavutatud väärtuse analüüsimise süsteem ei võta arvesse kõiki sõltumatute ekspertide soovitusi ega anna selget teavet selle kohta, milliseid tehnilisi edusamme tehtud kuludega saavutati, võttes arvesse kõiki ühisetevõtte tarnekohustusi seoses ITERi projekti elluviimisega; võtab kontrollikoja aruande põhjal teadmiseks, et võttes arvesse uue saavutatud väärtuse analüüsimise süsteemi tähtsust tulemuslikkuse jälgimisel, on väga oluline, et ühisetevõtte jälgiks selle tulemuslikkust rakendamisetapis ja et juhatust teavitataks, kui tekivad olulised probleemid; rõhutab, et saavutatud väärtuse analüüsimise süsteem on kooskõlas ühisetevõtte juhatuse nõuetega (juhatus koosneb liikmesriikide esindajatest ning see lõi ühisetevõtte eripära arvestava saavutatud väärtuse analüüsimise süsteemi väljatöötamiseks spetsiaalse töörühma); võtab teadmiseks ühisetevõtte vastuse, et saavutatud väärtuse analüüsimine on nüüd stabiilne ja põhineb ulatuslikul koostööl mitmeaastase planeerimise ekspertide ajutise töörühmaga (edaspidi „rühm“); võtab teadmiseks rühma soovitusi, et standardsed saavutatud väärtuse analüüsi meetmed ei ole ühisetevõtte eripära ja meetmete rakendamiseks vajaliku töömahu tõttu otstarbekad ning selle asemel tuleks saavutatud väärtuse analüüsi meetmeid kasutada ühisetevõtte tegevustulemuste seireks; märgib ühtlasi, et ühisetevõtte on seisukohal, et kuna rühma otsused on täielikult ellu viidud, ei ole vaja võtta edasisi meetmeid; peab kiiduväärseks, et ühisetevõtte on läinud projektibrošüüri kasutuselevõtmisega üle järjepidevamale projektide tulemuste aruandlusele; kutsub ühisetevõtet üles saavutatud väärtuse analüüsi süsteemi laiendada ja kasutama kriteeriume, mille abil analüüsitakse sõltumatute ekspertide soovitusi, ning tagama üldsusele juurdepääsu projektibrošüürile;
17. märgib, et ühisetevõtte kasutab eri projektides ja programmivaldkondades põhilisi tulemusnäitajaid ning tehnilisi ja mittetehnilisi näitajaid ning tagab koos ITERi organisatsiooniga projektkirjeldusest kinnipidamise (muutuste haldamise protsesside kaudu); märgib, et mõõdetav tõhususe kasv saavutati parandusprojektidega, mis olid suunatud töölevõtmiseks kuluvale ajale, hangetele kuluvale ajale ning lepingute allkirjastamisele ja lepingute alusel maksete tegemisele; märgib, et ühisetevõtte viis lõpule neli parandusprojekti, mis puudutasid projektide lõpetamise maksumuse hindamise protsesse, lepingutest kõrvalekaldumise haldamise vahendit, dokumendihaldust ja ajakavaga seotud viivituste vähendamist; kutsub ühisetevõtet üles oma põhilisi tulemusnäitajaid edasi kalibreerima, et mõõta parimal viisil nii üldist tulemuslikkust kui ka projektispetsiifiliste eesmärkide saavutamist;
18. nõuab, et ühisetevõtte vaataks läbi oma kommunikatsioonistrateegia ja tagaks, et asjaomased sidusrühmad on ühisetevõtte ülesannetest, tegevusest ja saavutustest teadlikud;

19. märgib, et juhtorganid on jälginud tähelepanelikult hoonete ja vaakummahuti projektide edenemist ja tulemuslikkust, hoides hooneprojekti ettenähtud eelarve piires ja võttes vastu vaakummahuti projekti tulemuste kiirendamise kava; võtab lisaks teadmiseks uue poloidaalvälja mähiste lepingute strateegia, et parandada projektide tulemuslikkust ja leevendada riske;

Huvide konfliktide ennetamine ja haldamine ning läbipaistvus

20. märgib, et ühissetevõtte juhatus võttis vastu 2019. aasta lõpus ajakohastatud pettustevastase strateegia koos tegevuskavaga; märgib ühtlasi, et kasutusele võeti uus tegevusprotsesside juhtimise poliitikaraamistik koos protsessi täieliku kaardistamise ja täieliku töömenetluste portfelli koostamisega; ergutab ühissetevõtet oma eetikaraamistikku veelgi tugevdama, vaadates läbi ja parandades meetmeid ahistamise, pettuste ja huvide konfliktide ärahoidmiseks ning rikkumisest teatajate kaitsmiseks;
21. märgib, et Euroopa Pettustevastane Amet ja eetikaametnik koostasid ühissetevõtte pettustevastase võitluse strateegia, sealhulgas tegevuskava aastateks 2020–2023, mille eesmärk on ohjata huvide konflikte, eelkõige seoses personalivaliku, lepingute täitmisetapi ja maksetega, ning juhatus võttis selle 2019. aasta lõpus pärast kooskõlastamist vastu; märgib, et seoses huvide deklaratsioonidega on välja töötatud uued meetmed aastateks 2020–2023, tuginedes riskijuhi ja eetikaametniku koostatud põhjalikule riskihinnangule;
22. märgib, et ühissetevõtte on vastavalt kehtivale pettustevastasele poliitikale avaldanud oma juhatuse liikmete elulookirjeldused ja huvide deklaratsioonid; peab kiiduväärseks, et ühissetevõtte juhatuse liikmete huvide deklaratsioonid on avaldatud; märgib, et mõnda deklaratsiooni saab veebis muuta, näiteks saab muuta nime; nõuab, et deklaratsioonid probleemi lahendamiseks ajakohastataks;

Töötajad ja värbamispoliitika

23. Võtab kontrollikoja aruande põhjal teadmiseks, et väliseksperptide rühma 2019. aasta hindamisel keskenduti ka personalijuhtimisele ning tuvastati mitu probleemi ja ohtu, mis seonduvad kõrgema juhtkonna ja organisatsioonikultuuriga; võtab kontrollikoja aruande põhjal teadmiseks, et kui olukorda ei lahendata, võib see viia alla ühissetevõtte töötajate tulemuslikkuse; võtab ühissetevõtte vastuse põhjal teadmiseks, et selle juhtkond võtab meetmeid, kehtestades põhjaliku juhtide arendamise programmi, mis sisaldab vastavalt hindajate soovitudele muude meetmete hulgas juhendamist ja 360° tagasisidet; nõuab tungivalt, et ühissetevõtte võtaks soovitude vastu ja järgiks seda hoolikalt ning väldiks ühissetevõtte tulemuslikkuse ja töötajate heaolu kahjustamist;
24. võtab kontrollikoja aruande põhjal teadmiseks, et ametikohtade loetelu piirangute tõttu koosseisuliste töötajate osas kasutab ühissetevõtte üha enam lepingulisi või sisseostetud teenuseid, seda ka ametikohtade osas, mida peetakse ühissetevõtte peamiseks pädevus- ja vastutusvaldkondadeks (nt tuumaohutuse üksus), ning 2019. aastal jõuti selles osas tasemele, mis vastab ligikaudu 62 %-le koosseisulistest töötajatest; märgib kontrollikoja aruande põhjal, et ühissetevõtte personaliosakonnal puudub sellise personali suuruse kohta ajakohastatud teave, sest selle juhtimine on detsentraliseeritud (üksuse või direktoraadi tasandil), ning selline olukord tekitab ühissetevõttele märkimisväärsed riske, mis on seotud põhipädevuste säilitamise, ebaselge vastutuse, võimalike kohtuvaidluste ning personali väiksema tõhususega; märgib ka, et koosseisuväliste

töötajate kulud kaetakse peatükist 3.4 (Muud tegevuskulud) koos mitmesuguste muude tegevuskuludega, mis on vastuolus eelarve sihtotstarbelisuse ja läbipaistvuse põhimõtetega; võtab teadmiseks ühissetevõtte vastuse, et alates 2021. aasta eelarvest liigendab ühissetevõtte peatüki 3.4 ja loob eraldi eelarverea, mis kajastab sisseostetud välisressursside kulusid; palub ühissetevõttel vaadata oma personalipoliitika, töölevõtmismenetlused ning personali- ja eelarvevajadused läbi ja neid asjakohaselt kohandada; palub ühissetevõttel viivitamata teavitada komisjoni ja Euroopa Personalivaliku Ametit tuvastatud võimalikest raskustest, et olukorda parandada ning vältida töötajate vähesust ja mahajäämust; rõhutab, et ühissetevõtte peab võtma arvesse võimalikke julgeoleku- ja maineriske, mida liigne allhange ja väliste teenuseosutajate kasutamine võib kaasa tuua;

25. märgib, et 2019. aasta lõpus töötas ühissetevõtte ametikohtade loetelus loetletud kohtadel 159 naist ja 279 meest, kusjuures kahes töötajate kategoorias kolmest olid mehed ülekaalus, samas kui lepinguliste töötajate seast olid üle poole naised; märgib lisaks, et ühissetevõtte töötajate hulgas olid esindatud 22 liikmesriigi kodanikud, kuid enamik töötajaid oli pärit kolmest liikmesriigist ja neljast liikmesriigist oli igauhest pärit vaid üks töötaja; nõuab tungival, et ühissetevõtte püüaks saavutada tasakaalustatud soolise ja geograafilise esindatuse, kuid mõistab, et see sõltub vabadele töökohtadele kandideerijatest ja osalemiskutsetele vastajatest;
26. võtab teadmiseks ühissetevõtte vastuse, et ühissetevõtte ametikohtade loetelus ette nähtud koosseisuliste töötajate eelarve piirmäärad on ITERi projekti vajadustest palju väiksemad ning selle 2020. aasta aprillis alustatud riskijuhtimisprogrammiga ette nähtud mitmesugused meetmed käsitlevad kontrollikoja nimetatud probleeme ja pakuvad kaitseabinõusid; märgib lisaks, et haldus- ja juhtkomitee poolt 2020. aasta novembriks nõutav kulude-tulude analüüs ja võrdlusuuring võimaldavad arutada ka ühissetevõtte sõltuvust välisvahenditest ja kohustuslike nõudeid; märgib lisaks, et ühissetevõtte on võtnud meetmeid personalivaliku menetluste parandamiseks, parandades töölevõtmise nõuetekohasust ja kvaliteeti ning vähendades halduskoormust ja täitmisaega, ning et need meetmed on konsolideeritud 2020. aasta jaanuaris vastu võetud läbivaadatud sise- ja välisvaliku standardses töökorras;
27. märgib, et ühissetevõtte töötas 2019. aastal välja ja võttis vastu tervishoiu ja ohutuse juhtimise süsteemi, et tagada töötervishoid, tulenevalt nõukogu direktiivist 89/391/EMÜ¹;

Sisekontroll

28. peab kiiduväärseks, et ühissetevõtte juhatus võttis 2019. aastal vastu ajakohastatud sisekontrollistrateegia, mille eesmärk on anda ühissetevõtte direktorile ja välistele sidusrühmadele piisav kindlus ühissetevõtte sisekontrolli olukorra kohta, ning et see on üles ehitatud vastavalt Siseaudiitorite Instituudi kolmele peamisele kaitseliinile ning ühendab kogu ITERit hõlmavat kvaliteedisüsteemi ja komisjoni sisekontrolliraamistikku; märgib, et ühissetevõttel on süsteem riskide ohjamiseks ettevõtte ja projekti tasandil, mis põhineb tema integreeritud juhtimissüsteemil ning juhtimis- ja sisekontrollistandarditel; märgib, et integreeritud juhtimissüsteemi üldhinnangus jõuti

¹ Nõukogu 12. juuni 1989. aasta direktiiv 89/391/EMÜ töötajate töötervishoiu ja tööohutuse parandamist soodustavate meetmete kehtestamise kohta (EÜT L 183, 29.6.1989, lk 1).

järeldusele, et süsteem on üldiselt mõjus ja vajab vaid mõningaid parandusi; märgib, et sisekontrolliraamistiku täiustamine sõltub kehtestatud kontrollimeetmete tulemuslikkuse hindamisel kasutatavate põhiliste tulemusnäitajate selgusest; märgib, et enamik ühissettevõtteid on komisjoni uue sisekontrolliraamistiku vastu võtnud;

29. märgib, et ühissetevõtte lõpetas 2019. aastal kaks toetuste järelauditit ja veel kaks on pooleli; märgib, et toetused moodustavad tegevuseelarvest väga väikese osa ja 2019. aastal moodustasid ühissetevõtte toetustega seotud kulukohustused ainult 0,13 % kõigist tegevuskulude kulukohustuste assigneeringutest; kutsub ühissetevõtet üles korraldama järelauditeid suuremate eelarvevahendite kasutamise kohta;
30. võtab teadmiseks ühissetevõtte vastuse, et ühissetevõtte nõustub mõjusa teabevahetuse olulisusega ning ühissetevõttel on selgelt määratletud välissuhtluspoliitika, milles on määratud kindlaks peamised prioriteedid, eesmärgid ja oodatavad tulemused;

Põhitegevusega seotud hanked ja toetused

31. märgib, et 2019. aastal algatati 43 põhitegevusega seotud hankemenetlust ning otsustati sõlmida 74 põhitegevusega seotud hankelepingut ja allkirjastati 75 hankelepingut.